

Svar på interpellation 2017:27 av Lisa Rasmussen (V) om kontroll av byggföretag Nya Karolinska Solna

Lisa Rasmussen (V) har ställt följande frågor:

1. Vilka är de sårbara bristerna i landstingets upphandlingskonstruktioner, och kontrollstationer, som gör att detta byggföretag kunde utföra ekonomisk brottslighet?

Det är en fruktansvärd berättelse vi kan läsa om i förhörsprotokollen. Detta är en ren och skär människohandel där fattiga människor utnyttjas för enskilda personers egen vinning. Här är det väldigt viktigt att företag som anlitar underentreprenörer gör noggranna kontroller av att lagar, regler och praxis följs, men även att myndigheterna samarbetar och bidrar genom system som gör det lätt att göra rätt och svårt att göra fel. Människor med andra avsikter än goda kommer nog tyvärr alltid att finnas, då måste rättsväsendet och andra myndigheter snabbt kunna upptäcka detta och lagföra de personerna.

Jag har ett tydligt besked till företag som vill använda svart arbetskraft – ni är inte välkomna på landstingets byggen!

Alla som har kontrakt med Stockholms läns landsting ska följa lagar och regler och de villkor som följer av kontrakten. Landstinget ska kontinuerligt under avtalstiden utföra kontroller av att leverantörer uppfyller de krav som ställs. Det får inte förekomma oschyssta villkor på våra byggen. Det vi den senaste tiden kunnat läsa om i media är förskräckligt och kan aldrig accepteras.

Det finns rutiner för hur arbetet med kontroller av entreprenörer sker inom samtliga förvaltningar och bolag. När dessa genomför

upphandlingar ska de alltid kontrollera hos Skatteverket att vinnande leverantör har betalat skatter och avgifter. Locum kräver även att leverantören ska underteckna en sanningsförsäkran. I denna sanningsförsäkran intygar man att man inte är dömd för brott såsom korruption, organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri m.m.

Leverantören ansvarar i kontraktet fullt ut för att alla underentreprenörer uppfyller alla krav som gäller för leverantören. I landstingets kontrakt ställs krav på att leverantörer ska kontrollera att potentiella underleverantörer har betalat skatter och avgifter innan kontrakt skrivs. Om leverantören inte uppfyller dessa villkor kan landstinget häva kontraktet.

De upphandlingar som interpellationen avser har genomförts i enlighet med svensk lagstiftning och landstingets rutiner.

Trots det arbete som landstinget gör har kontrollerna i detta fall inte räckt till. I förundersökningsprotokollet kan man läsa att det är näst intill omöjligt att helt försäkra sig mot grova ekonomiska oegentligheter i form av skattebrott, när de utförs på det sätt som B & D Group gjort. Landstinget måste ändå lära av det som nu har hänt och göra allt som står i vår makt för att undvika att det händer igen. Landstinget måste agera på den information som har kommit fram för att säkerställa att samma missförhållanden inte finns i någon annan entreprenad.

Huvudentreprenören har efter det som uppdagats ytterligare skärpt sina rutiner för kontroll av personer som har behörighet eller ska få behörighet att vistas på arbetsplatsen. Detta arbete görs i samarbete med Byggnadsarbetareförbundet.

Efter att ha fått information om vilka bolag som berörs genomförde Locum skyndsamt kontroller på sina byggen för att säkerställa att inget av bolagen finns i något underentreprenörsled.

Landstinget måste också hela tiden bli bättre på att kontrollera så att man ligger ett steg före de som vill fuska. Landstinget bör i detta arbete samarbeta med andra offentliga beställare för att gemensamt utveckla metoder för att kunna upptäcka brottslighet och andra oegentligheter bland leverantörer och dess underleverantörer. Detta arbete måste också göras tillsammans med byggbranschen och ansvariga

myndigheter. Till detta kommer att lagstiftningen hela tiden måste utvecklas för att göra det svårare att begå den här typen av brottslighet.

Trots lagstiftningens högt ställda krav finns det fortfarande svårigheter med att redan före inträde på byggarbetsplatsen kunna upptäcka dessa bolag. Det handlar om allvarlig organiserad brottslighet som förekommer på alldeles för många platser i landet och den måste bekämpas. Här kommer landstinget inte kunna göra hela jobbet själva, men vi kommer vara en part i samtal och arbete med andra myndigheter och byggbranschen.

2. Hur har du agerat efter att brottsmisstankarna mot B & D Grupp kom till din kännedom?

Under arbetets gång har jag löpande fått rapportering från NKS Bygg kring hur arbetet med kontroller och uppföljning av entreprenören på Nya Karolinska Solna fortlöper. NKS Bygg har gjort de kontroller som lagstiftningen stipulerar och inga oegentligheter har förekommit i de rapporterna. Man har gjort, och gör löpande, slumpmässiga kontroller av de bolag som arbetar på bygget.

Så snart det kom till min kännedom att det förelåg misstankar om brott mot en av de underentreprenörer som arbetat på bygget av Nya Karolinska Solna så kontaktade jag NKS Bygg. Detta för att höra om någon rutin brustit som gjort att detta kunnat ske samt för att få en bild av hur leverantören agerat och hur man jobbar framåt för att tillse att något ytterligare inte händer igen.

Via NKS Bygg fick jag en återkoppling från Skanska Healthcare AB (SHC) där de informerade att de tagit kontakt med Ekobrottsmyndigheten för att få bekräftelse att det bolag som nu utreds varit verksamt på NKS. Det aktuella bolaget har haft underentreprenörsavtal med två av SHC:s entreprenörer (Kungsmontage Byggentreprenad AB och Lindqvist Bygg).

SHC har gått igenom de system för kontroller som de som bolag har, vilket bl a innebär att bolagen ska uppfylla krav på bolagsregistrering, registrering för mervärdesskatt, registrering för F-skatt, vara bundna av kollektivavtal eller motsvarande, vara anmälda till FORA arbetsmarknadsförsäkring och inneha ID06.

Genomgången har visat att kontroller genomförts hos samtliga tre bolag

och att bolagen vid tidpunkten för kontrollerna uppfyllt de krav som ställts. Gällande rutiner har alltså följts.

SHC har utöver detta valt att innan förundersökningen blivit klar vidta ytterligare åtgärder på byggarbetsplatsen för att förebygga att liknande situationer inträffar igen. Exempelvis har slumpmässiga identitetskontroller genomförts på arbetsplatsen. Tillsammans med Byggnads en "head count" genomförts med utökad ID-kontroll av personer som passerar in på arbetsplatsen, ökat kontrollen i samband med utfärdande av passerkort och informerat organisationer om hur oseriösa företag agerar samt vad man kan vara observant på för att ytterligare förhindra att dessa anlitas.

I ett första skede behövde jag som landstingsråd hantera den akuta situationen, men nu följer det viktiga arbetet med att jobba vidare med hur Stockholms läns landsting arbetar med dessa frågor och hur vi ytterligare kan skärpa kontrollen på de byggen vi har. Detta arbete kommer vi att behöva göra i samråd med andra och jag kommer därför att bjuda in branschen, både från arbetsgivar- och arbetstagar sidan, för att se hur vi på både kort och lång sikt kan jobba med dessa frågor.

3. Kommer du att vidta åtgärder, och i sådant fall vilka för att säkerställa att landstingsmedel inte går till organiserad ekonomisk brottslighet?

För att utveckla våra metoder för att upptäcka missförhållanden, förs det dialog mellan landstinget och flera av de berörda myndigheterna för att se hur samarbetet kan öka för att minimera risken för denna typ av händelser.

Stockholms läns landsting ska också internt dra lärdom av det som hänt och arbeta in kunskapen i sina rutiner för kontroller av leverantörer. Det är viktigt att hela landstinget arbetar aktivt med kontroller och uppföljning i alla våra kontrakt. Arbetet måste också föras tillsammans med andra offentliga beställare och med branschen, såväl arbetsgivar sidan som arbetstagarorganisationen. Vi vet att facket tillsammans med entreprenören bland annat har ökat sin samverkan på NKS för att snabbare kunna vidta åtgärder när misstanke om oegentligheter framkommer.

De bolag som aktivt vill göra fel har ingenting i landstingets verksamheter att göra. Vi tar, och kommer fortsatt att ta, denna typ av händelser på största allvar. När en situation som denna uppstår finns skäl att kräva av våra entreprenörer att oftare göra kontroller. Detta krav har vi nu ställt till både Locum och NKS Bygg.

Entreprenören ökar nu ytterligare sitt samarbete med Byggnadsarbetareförbundet för att vidta ytterligare åtgärder för att så långt det bara går kunna förebygga detta, men de ska även så snart de anar oråd eskalera detta genom kontroll med Skattemyndigheten, Bolagsverket, Ekobrottsmyndigheten samt Polismyndigheten.

Därmed anser jag interpellationen besvarad

Stockholm den 12 oktober 2017

Paul Lindquist